

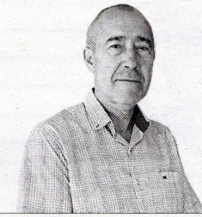
Places i carrers porticats dels nostres pobles i ciutats

Móra d'Ebre: la presència del riu

PLAÇA DE BAIX, PORTA D'ENTRADA A LA VILA

Els pòrtics de la plaça amb el portal i el carrer de la Barca al fons. FOTO: JOAN REVILLAS

TEXT: JOAN FIGUEROLA
jfiguerola@coac.net

El 'Diari' presenta avui un nou lliurament de la sèrie 'Places i carrers porticats dels nostres pobles i ciutats', amb l'exemple de la plaça de Baix de Móra d'Ebre. **Joan Figuerola** és arquitecte (Figuerola-Gavaldà-Romera Arquitectes)

El riu Ebre ha esdevingut al llarg dels segles un nexa d'unió entre les terres d'interior i la Mediterrània, un veritable eix vertebrador del territori i un punt de trobada de races i cultures diferents. La població de Móra d'Ebre s'urbanitza a la riba dreta del riu al voltant del castell d'origen andalusi situat en una elevació del terreny en la línia defensiva de l'Ebre. El lloc es documenta per primera vegada l'any 1153 amb la reconquesta de Ramon Berenguer IV. Les successives guerres al llarg de la història fins arribar a la guerra civil del segle XX, van malmetre bona part del castell, el recinte emmurallat i molts edificis històrics de la vila. L'expulsió dels moriscos l'any 1610 i la segregació dels Masos de Móra per constituir la població de Móra la Nova a l'altre costat del riu l'any 1830, són fets rellevants que han influït en la vida ciutadana i l'activitat econòmica de la vila.

El nucli medieval segueix la direcció del curs del riu amb places i carrers estrets i de forts pendents a la falda del castell, quedant delimitat per la plaça de Baix, el passeig de l'Ebre, els carrers de la Barca, d'Antoni Asens, del Doctor Peris, de Santa Madrona i el castell situat al nord. Del conjunt medieval destaca la plaça de Baix situada al mig del nucli antic, acollint al llarg del temps bona part de l'activitat ciutadana i mercantil de la vila. La plaça dona façana al riu Ebre, la via fluvial de comunicació amb

l'exterior des d'on arribaven a la població persones i mercaderies per l'antic port. La Ribera d'Ebre és una comarca d'un gran patrimoni cultural i històric que el riu vertebrà i dona unitat al territori. Les seves aigües solcades des de temps antics per barques empeses per la força favorable de l'aigua, dels vents i l'ajuda dels sirgadors han estès arreu diferents cultures i civilitzacions.

Els principals esdeveniments de Móra d'Ebre al llarg de la història han succeït en la plaça de Baix, pas obligat dels visitants per entrar a la vila i al castell. En són exemples destacats el pas de l'abat de Poblet empresonat al castell de Móra per l'exèrcit de Joan II, l'estada a la vila de l'arquebisbe de Tarragona Pedro de Urrea l'any 1462 i del Comte Hug Roger de Pallars empresonat al castell.

La plaça està envoltada d'edificis per tres costats, quedant lliure la façana al riu i al passeig de l'Ebre que configura la façana fluvial. Abans de la construcció del pont de ferro sobre l'Ebre inaugurat l'any 1918, la plaça era l'entrada de la vila des del riu, amb l'arribada del pas de barca que el travessava. La seva planta rectangular té una petita inflexió al punt mig que s'adapta a l'ortogonalitat del curs del riu i el carrer de la Barca de pujada al castell que la travessa pel costat de ponent.

Presideixen la plaça els tres edificis de planta baixa porxada confrontats al riu davant el carrer de

El front sense façana de la plaça és un balcó al riu Ebre, obert al paisatge de la Ribera

la Barca entre el carrer de la Palma i la façana lateral de l'església de Sant Joan. Són construccions senzilles amb murs de maçoneria i estuc, planta baixa amb portals d'arc rebaixat, un o dos pisos superiors amb balcons de baranes de ferro i llosanes motllurades i galeries a la planta golfà. El primer edifici a l'inici de la pujada al castell té el pòrtic de tres arcs de mig punt sobre pilars rectangulars amb bassa. Els altres dos tenen un arc carpanell cadascun amb una petita diferència d'alçada dels forjats de